

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 8
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

21687
APR 28 1972

VIENTYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

86 M. 8 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1972 M. BALANDŽIO (APRIL) 28 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

30 CENTU

PRANĖ LAPIENĖ (1907 - 1972)

Pranei Lapienei mirus...

1972 m. balandžio 22 d. vienybiečiai ir visiems siekiantiems lietuvių tautos vieningumo bei stiprumo – buvo viena juodžiausių dienų. Po ilgokos ir labai sunkios ligos – mirė Pranė Lapienė, visuomenininkė, filantropė, lituanistikos puoselėtoja, žurnalistė ir Vientybės radakcinio štabo narė; mirė sulaukusi vos 65-erių metų. Buvo gimusi 1907 m. gruodžio 29 d. Gardner, Mass.

Jaunutė tėvų išvežta į Lietuvą, ten brendo. Biržuose baigė pradžios mokyklą ir Biržų gimnaziją. Vėliau baigusi Panevėžio mokytojų kursus, mokytoja.

1929 metais, norėdama nenustoti Amerikos pilietybės, grįžo į Jungtines Valstybes. Pradžioje apsigyveno Chicagoje, bet tuoj persikėlė į New Yorko apylinkes. Apsigyveno Stony Brook, Long Island. Šiame istoriniame miestelyje prie Long Island šiaurės įlankos gražių krantų gyveno iki mirties.

1940-41 metais Juozo Tysliavos leisto žurnalo Lietuva buvo redakcijos narė ir visą laiką Vientybės uoli bendradarbė, o vėliausiu laiku redakcijos kolektyvo narė.

Lapienė buvo labai veikli beveik visose lietuvių organizacijose: Būdama SLA 222 kuopos narė ją atstovaudavo beveik kiekviename SLA Seime. Būdama BALF direktoriato, ėjo našlaičių Komisijos sekretorės, vėliau ir pirmininkės pareigas.

Prasidėjus 1944 m. BALF veiklai prasidėjo būti itin darbšti BALFe. Rinko aukas, ruošė kvietimus lietuviams iš Europos atkviesti į Ameriką. Okaidėsimys tūkstančių naujakurių užplūdo Ameriką, Lapių namai didelei jų daliai virto intelektualų prieglauda ir namais.

Visais laikais nepaprastos šviesos kibirkštės sužibdavo Pranės gyvenime, kai sulaukdavo brolio ar sesės tautiečio iš tėvų, o per juos ir iš jos tėvynės Lietuvos.

Lapių namų durys buvo atviros kiekvienam lietuviui, ypatingai į šią šalį atvykusiems intelektualams, kurie čia jiems svetimosiose sąlygose buvo sunku apsiprasti, kai kuriems net ir 25 metus pagyvenus nebuvo lengva prisitaikyti. Tokiems Pranė Lapienė daugiausiai užjautė ir padėjo.

Paskutinis Jono Meko laiškas Pranei Lapienei

Mieloji Mama:

Tu buvai man kaip motina. Bet kiek daug tavo vaikų! Ir tie, kuriuos tu pati susiradai, iš po karo griuvėsių ištraukei; ir tie, kurie patys pas tave atėjo, tavo plačios širdies traukiami, jausdamies vieniši plačiame Amerikos kontinente, artimo žodžio ieškodami. Ir tu visais vienodai rūpinais. Ir, kaip vaikai, laikui einant, mes visi nuo tavęs nutolom, ir retai tau bėparašėm. Tau nerašėm, tavęs neaplinkėm, bet, kaip vaikai, vis kalti jautėmės. Mes rašydavom tau laiškus, Adolfas ir aš, ir mes vadindavom tave Mama. Ir mes tikrai taip jautėmės, kaip tavo vaikai. Kiek daug mūsų, išvietintųjų, praėjo per tavo namus! Kiek daug mūsų valgidinai, vis aplink bėgiodama, vis tekiama, ir vis klausinėdama, ar tau šio nereikia, ar to. Mes sėdėjom tavo namuos, dar su karo triukšmu ausyse, su lagerių nuotrupom, ir pirmą kartą, po daug varganų metų, mums buvo taip labai labai gera. O, tie triukšmingi, kalbų ir juoko pilni savaitgaliai, kai visi tavo vaikai suvažiuodavo kartu, iš New Yorko, ir iš priemiesčių, ir iš miestukų. Mes suvažiuodavom pasėdėti prie tavo stalo, pavaiškšti miško keliuku, pasėdėti po eglėmis, ar taip sau pabūti kartu, pasiguosti. Ir visokių mūsų buvo: ir gerų ir blogų; ir pilnų ir tuščių; ir dėkingų ir nedėkingų, ir kurie tave greit užmiršo, ir kuriems tu visados pasiliksi kaip

motina. Bet tu mus visus priėmei vienodai, savo plačia ir duosnia ir neskaičiuojančia ranka. Tavo namai ir tavo širdis buvo kaip didelis sodas, sklidinąs, žalias, džiaugsmingas ir atviras.

Ė, dabar rašau tau šitą paskutinį laišką, ir tu jau jo neskaitysi. Kaip mes visi į šalį išbėgiojom! Visi mes prisiekinėjom, kad visados tave atminsim, ir kad visados tau rašysim – bet visi kažkaip surambėjom, ir darbais, ir nuotoliais, ir prisiminimais nutolom, ir tu dažnai jau vieniša jautais, be mūsų. Tai jau ir numirei anksčiau negu norėjai, kad iš eterinių ribų vėl galėtumei mus visus matyti, be jokių nuotolių ir sienų. O, taip mes visi dabar stovim prieš tave, ir tu į mus žiūri ir mus visus matai, taip kaip esam, ir ten kur esam, ir tokius kokie esam, ir aš tikrai nežinau, ar tu šypsais, mus dabar matydama, ar verki, o, to tai mes jau niekadės nežinosim. Tu žiūri į mus, o aplinkui tave auga ir plečiasi didelis, ir permatomas, ir sferų muzika skambantis, ir spalvočiausiom lauko gėlėm, ir bitkrėslėm, ir mėtom čiobreliais kvepiantis sodas, iš pat tavo širdies vidurio, ir sodo šakos supasi ant mėlynų debesų viršūnių ir lengvi ir eteriniai žiedų ūkai krenta ant žemės, tavo širdies sodo žiedai krenta ant žemės vargo. Tavo vaikas JONAS

Pranės muziejiniame kambaryje sienos nukabintos muziejinės vertės nuotraukomis iš visokeriopos lietuvių veiklos. Ir albumai pilni iš viso pasaulio lietuvių veiklos. Iš jos sukaupto turtingo lituanistikos muziejaus Pranė lietuviams ir kitataučiams, skolinavo savo brangius rinkinius, norėdama pasauli supažindinti su simboliškais ir tikraisiais lietuvių lobiais. Lietuvišku patriotizmu trykstančius lietuviui brangius Lietuvos turtus: gintarą, įvairiaspalves meniškas juostas, medžio drožinius, audinius, tautinius kostiumus; lietuvių tautą jungiančią – bet ne skaldančią – literatūrą – jos dėka – matė tūkstančiai lietuvių ir kitataučių. Gal nėra tokio lietuviško laikraščio, kuris nebūtų radęs – šiltos prieglaudos jos lietuviškųjų laikraščių sąrašuose.

Kartą Lapių namuose buvęs jautiesi visam laikui prie jų pririštas nematomais stipriais saitais. Kiekvienas namų kambarys patriotui lietuviui patrauklus – Taitarytum studijos: gintaro, meno, dailės, literatūros, fotografijos, liaudies dirbinių, muzikos, lituanistikos...

Atrodė, kad Pranė dvigubai daugiau dirbo už bet kurį kitą žinomą lietuviybės puoselėtoją. Be savo kasdieninių pareigų, rūpinosi ir sielojosi mūsų lietuvių amerikiečių silpnėjančia veikla ir mėgino mus vis artinti su Lietuva, iš kurios gavo ir vis daugiau laukė lietuviškosios tėvynės meilės įkvėpimo. Savo meilę tėvynei ji perduodavo Vientybės skaitytojams savo rašiniuose.

Tęsiama 12 psl.

VIENYBĖ

OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn. VIENYBĖ co-owners are: Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. It is published bi-weekly by Valerie Tysliava, Joseph N. Tysliava Ann Vaidada and Jonas Valaitis. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tysliava; Business Manager and Photo Editor: Joseph N. Tysliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Contributing Editors: Prane Lape, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

SUBSCRIPTION RATES: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. Editorial and Administrative Offices located at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone APplegate 7-7257.

mes

Vytautas Širvydas

Antrąjį Jaunimo pasaulinį kongresą, sakoma, ruošia virš tūkstantis žmonių. Todėl tai žymi visuomeninė pastanga, remtina visu šimtu nuošimčių. Lėšoms padengti siekiama surinkti \$125,000 aukų, ir sukviesti 250 įvairiuose pasaulio kraštuose išrinktų jaunimo (tarp 18 ir 30 metų) atstovų. Kongrese bus kalbų, paskaitų, diskusijų, meno parodų, koncertų, stovyklų, šokių ir valgių. Reiškia, bus ir iškeltų vėliavų, pasisėjau žalią rūtą, šūrum būrum ir strazdu brazdu. . .

Kongresą lydės, kaip karališkose vaišėse Šekspyro Hamlete, vaiduoklis "Banko". . . Lietuvos jaunimas, stambiausias mūsų tautos nešėjas į ateitį, kongrese juk bus "vaiduokliu". Pasauliniame (reiškia, "tarptautiniame") kongrese bus jaunimo iš tolimes Australijos, o gal ilgaplaukių ir barzdočių, bet nebus iš artimo Vilniaus ar Kauno. Teisinamasi veiksmiškais nuotakomis atsiriboti nuo to kas yra Lietuvoje, nes, girdi, tai ne žalios rūtos, bet raudonos rožės. . . Gal būt. . .

* * * *

Kongreso rengėjai, tačiau, gal būtų parodę ir įžvalgesnės vaizduotės ir gilesnio bei kovingesnio politinio sumanumo, jei, sakysime, būtų pakvietę Lietuvos jaunuolių, o taip pat ir kurį žymų Lietuvos meno ansamblį. Pavoju dėl to, rodos, nebūtų kilę. Viena, komisarijai vargu būtų leidę komjaunuoliams dalyvauti "buržujų" kongrese, kaip mūsų istorikai neleido rusų istorikui prof. Pašuto dalyvauti jų posėdyje, nors Maskva jau leiddžia saviems istorikams dalyvauti tarptautiniuose kongresuose.

Antra, jei ir būtų atsiuntę atstovų, kongresas galėjo juos labai šaltu mandagumu išklausti ir taikliai elgesiu pabrėžti, kad esame amžini priešai didrusiškam šovinizmui. Taigi, būtų laimėta, jei komisarijai būtų atsakę "ne" į kvietimą, ir jei būtų atsilieję "taip". O Lietuvos meno ansamblis tikrai būtų sustiprinęs lietuvių savigarbą ir į Lietuvą būtų nusivežęs amerikietiško tautinių ir demokratinų įspūdžių.

Atrodo, kad Kongreso garbės prezidiume bus sugalvota išstatyti Simo Kudirkos ir jo žmonos paveikslai, nes abu yra tikri simboliai mūsų jaunimo pagrindinio troškulio - laisvės! Kongreso rengėjai siekia laisvės nuo į praeitį nuėjusia praeitimi alsuojančių savo vyresniųjų, o Lietuvos jaunimas siekia laisvės nuo didrusiško šovinizmo, kurį pats Leninas smerkė ir kuris kliudo lietuviams, latviams ir estams tikrai savarankiškai ir savyvaldybiškai istorinėms tėvynėms (kurios nėra jokių slavų tėvynėmis) tinkamai tvarkytis.

Jaunimo kongresui aišku, visi lietuviai linki kogeriausio pasisekimo!

* * * *

Velionis istorikas prof. Zenonas Ivinskis rašė: "Tikvienas Dievas žino, kiek metų, gal dešimtmečiai, praeis, iki lietuvių tautos lūkesčiai ir viltys išsipildys. Todėl kiekvienam geram tėvynainiui, ypač svetui, reikia trijų dalykų: 1) tvirtotikėjimo į tautos ateitį; nusistatymo jos labai aukotis; ir 3) kantrybės laukti."

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Girnakalis

SENATVĖ ATEINA

Mūsų laikraščiuose vis gausėja pranešimų apie mirusius žymius, apyžymius ir nežymius asmenis. Užėik į mūsų subuvimus - plikų ir žilų galvų gausu. Laikas gesina aistras, laidoja troškimus, mindžioja neįgyvendintas viltis, margina raukšlėmis veidus. Tik tuo nereikia stebėtis, nes senatvė ir mirtis yra toks žmogaus likimas, nuo kurio nepabėgo nieks.

Su mirštančiais senais žmonėmis didelio vargo nėra. Lieka jų giminių bei pažįstamų, palaidoja, apgaili, net paminklus ant kapų pastato.

Emigracija yra energijos pertekusių privilegija. Nenuostabu, kad beveik dvidešimtmečiu išgyvenome be mirusių didesnių nuostolių. Tik daug kas paseno. Betgi jau įėjome į tą laikotarpį, kur gyvyjų eilės vis sparčiau retėja. Ir šis procesas baigsis paskutinįjį imigrantų palaidojus. Lieka imigrantų vaikai, bet jau dabar mato si, kad jie ideologiškai senajai kartai nėra pakankamai giminingi.

Apie išeivijos senatvę su tam tikru kartumu reikia pamąstyti dėl to, kad visokio lietuviško darbo jėgos silpsta ir retėja, o į audros išverstųjų stulpų vietą - nieko nepastatoma, nes nėra naujų stulpų. Kur šių stulpų tuo tarpu nereikia, tai niekas rimtai neužsiima prieauglio auklėjimu. Kai naujų žmonių prireikia, tai būna prarastas laikas ir naujų jėgų neišauklėta.

Ištisus dešimtmečius mūsų visuomenėje tarp visų reikalų pirmenybę turėjo politinė veikla. Deja, jokioj kitoj srity nebuvo tiek susisipietusių menkystų. Neprasmingu vietoje trepsėjimų praleistas ištisus naujosios Lietuvos istorijos laikotarpis. Lietuvos reikalai buvo "sprendžiami" niekam negirdint, išlinkus per didžiųjų galybių užpakalines duris. Kas galvojo apie efektingas priemones, tai

irgi nenuėjo toliau už viltis Lietuvos reiklą iškelti Jungtinėse Tautose. Gi Jungtinėse Tautose šiais laikais su Lietuvos klausimute galima pralaimėjimas ir susidariusios būklės dar didesnis pasunkinimas. Čia yra ryškus ir vienas iš daugelio pavyzdžių, kaip išeivijos politinė veikla per ilgesnį laiką ignoravo visas tas sąlygas, kurios susidarė neveikiamos išeivių psichologinių nuotaikų.

Išivyravus nuomonė, būk mūsų išeivijos pasaulėžiūra ir iš jos einas veikimas yra vien patriotinis. Labai paradoksiška, bet arčiau tikrovės manyti, kad išeivių pasaulėžiūra ir iš jos einas veikimas iš esmės nėra patriotinis, o egoistinis. Kiek išeivių spaudoje pikto pasitenkinimo ir net džiaugsmo Lietuvos žmonių nesėkmėmis! Šimtai tūkstančių sluntinių į Lietuvą bei vispki asmeniniai kontaktai lietuvių tautos likiminyje kovoje turi su nieku kitu nelyginamos vertės, bet visa tai pasidarė ne kokios sąmoningai apsvaistytos politikos dėka, o sveiku pačios visuomenės susiorientavimu ir rūpesčiu tėvynėje pasilikusiais savaisiais. Pastaraisiais metais daug išeivių nuvažiuoja tėvynės lankyti. Tūkstančiai ir iš tėvynės jau yra pabuvoję Vakaruose. Šiuos ryšius dauguma žmonių slepia. Žmonės prisibijo saujelės neatsakingų veikėjų priekaištų, šmeižtų, apkalbų, skundų ir visokio kitokio purvo.

Ateina senatvė. Tai iš esmės reiškia, kad aktualūs dabarties uždaviniai negali būti atidedami. Negali būti laukiama, kada ir mane su atidėliotu veikimu ir patriotizmu pridengtą antilietuvišką rėksnį gyvieji lydės amžinajam poilsui, tik su skirtumu, kad lydės ne tą pačią dieną.

Lietuvių tauta gyvens ir po mūsų ir be mūsų. Su kokiais aukomis einame į šį kalną?

LIETUVIAI LENKŲ SPAUDOJE

Argentinos Lietuvių Balsas rašo, kad Buenos Aires lenkų savaitraštis Kurier Polski, gavęs iš A. L. Balso knygyno Vinco Krėvės-Mickevičiaus apysakaitę Gegutę, ją išsivertė į lenkų kalbą ir paskelbė savo skiltyse, kaip lietuvių klasiko kūrinį.

Dabar Lenkų Organizacijų Sąjungos savaitraštis Głos Polski Vasario 16 proga, visą pirmąjį puslapį pašventė lietuviams.

Swieto Narodowe Litwy vertimą padarė Elena V. Ryslienė ir jis tilpo GP skiltyse pirmoje vietoje lietuviškai - Lietuvių Tautos šventė, - paskui lenkiškas tekstas. Vidury puslapio patalpino lenkų poeto Juliuza Glowackio Lietuviško Legiono Dainos fragmentus.

Kitame numeryje GP, ištisai patalpino Lenkų Sąjungos pirm. Jurgio Zavišos kalbą, pasakytą minint Vasario 16.

Pennsylvanijos valstybinio universiteto slavų kalbų fakultetas 1971 m. pabaigoje išleido W. R. Schmalstiego ir A. Klimo apie 4,000 lietuvių kalbos kalbotyros terminų žodynėlį "Lithuanian-English Glossary of Linguistic Terminology". Tai yra pirmasis kalbotyros lietuviškai-anglišką žodynėlis, kuriam žodžiai buvo atrinkti iš šios srities knygy, žurnalų, vadovėlių ir žodynų. Kaikurie žodžiai turi ne tik vertimą, bet ir platesnius paaiškinimus. Leidinio kaina su persiuntimu: Kanadoje - \$4.50, JAV - \$4.00. Lietuvių ar anglų kalbom kreiptis šiuo adresu: Department of Slavic Languages, N-438 Burrows Building, The Pennsylvania State University, University Park, Pa. 16802, USA. Čekius ar pašto perlaidas rašyti: The Pennsylvania State University.

VIENYBĖ, 1972 m. balandžio 28 d.

Pranė Lapienė kalba viename Vienybės bendradarbių suvažiavime, įvykusiam Vienybės patalpose. Šiame suvažiavime sekretoriavo jos duktė Nelė, matoma dešinėje. Pranėi Lapienei Vienybėse reikalai visuomet buvo arti prie širdies. Ji buvo artimiausioji Vienybės bendradarbė, kiek galejo padėdavo finansiniai ir Vienybėje dirbančius nuolat moraliai stiprino, skatino tęsti laikraščio leidimą.

Mėgiamiausios Pranės Lapienės poemos

JONAS MEKAS

ŽEME, žeme,
aš ragavau, kaip vyno,
tavo skonio,
aš priėmiau
kiekvieną tavo priilietimą
tartum duoną —

ir akmenį,
ir vandenį, ir mylimą —
vienoda lūpų šiluma.

Dabar aš nežinau,
kas tu buvai:
malda, ar vynas,
ar kvėpalai.

O gal buvo viskas
tiksliai skausmo kekės —
ir sunertos rankos,
ir lūpos, ir akys?

Ar nebuvo viskas
vien susirišimai,
vien susirišimai
ir atsiskyrimai? —

dabar aš nežinau,
kas tu buvai:
malda, ar vynas,
ar ašara tiksliai:

Žemės kvėpalai,
kaip rūkas,
kilę ir skleidės,

ir muzika
išbudusių daiktų
lašėjo
per būties veidus
kristaliniu skambėjimu,
ir buvo gera gerti
tavo priilietėjimus.

O raiščiai, kurie rišo
rankas ir lūpas —
buvo kaip gėlės.

SALOMĖJA NERIS

KAIP ŽYDĖJIMAS VYŠNIOS
Mūsų dienos — kaip šventė,
Kaip žydėjimas vyšnios, —
Tai skubėkim gyventi,
Nes prabėgs — nebegrįš jos!

Tai skubėkime džiaugtis! —
Vai, prabėgs — nebegrįš jos!
Mūsų dienos — kaip paukščiai,
Kaip žydėjimas vyšnios.

DIEMEDŽIU ŽYDĖSIU

Ir vieną kartą pavasarį,
Tu vėl atjosi drąsiai. —
O mylimas pavasarį,
Manęs jau neberasi —

Sulaikęs juodberį staiga,
Į žemę pažiūrėsi:
Ir žemė taps žiedais marga. . .
Aš diemedžiu žydėsiu —

P. Lapienės apsilankymas Lietuvoj

1965 metais Pranė Lapienė buvo nuvykus į Lietuvą, kur turėjo progos pamatyti savo brolius, gimines ir draugus, po 30 nesimatyimo metų. Čia ji matoma su broliu Stasiu. Jos brolis Balys prieš keletą metų Pranę aplankė Amerikoje.

Pranė Lapienė su giminėmis Lietuvoje.

Pranė Lapienė aplankiusi Trakų pili, lydima Dauguvietės ir jos vyro.

Prie Juozo Tysliavos kapo Rasų kapinėse Vilniuje.

LIETUVIAI PASAULYJE

Liberty Federal 71 metų sukaktis

Balandžio 29 d. Lietuvos bankinė įstaiga, Liberty Federal and Loan Association Philadelphijoje mini 71-įjį jubiliejų. Liberty Federal sparčiai augo per eilę metų, bet ypatingai išaugo per pastaruosius 1971 metus. Šiandien santaupos viršija šimtą milijonų dolerių, o kapitalas yra virš šimtą keturiolika milijonų dolerių.

Liberty Vadovybė yra dėkinga visiems – ypatingai Lietuvos visuomenėi – taupytojams bei skolintojams – už pasitikėjimą ir paramą glai Amerikos Lietuvos suorganizuotai finansinei įstaigai. Vadovybė kviečia Jus aplankyti centrinę jos įstaigą, 202 N. Broad Street, arba vieną iš 3 skyrių gauti dovaną duodamą šio jubiliejaus proga. Skyrių adresai: Stenton ir Duval, 1625 Wadsworth ir 128 S. Cheltenham, Philadelphijoje. Be to kviečiami atidaryti taupomąją sąskaitą už kurią galėsite gauti gražią dovaną.

Primintina, kad už santaupas knygelėje mokama 5% palūkanų per metus. Už Taupymo lakštus (Certificates) mokama 5-3/4% ir 6% palūkanų į metus. Tai priklauso nuo sumos ir kuriam laikui lakštas yra išduodamas. Smulkesnių žinių maloniai kviečiame užsukti į Liberty Federal įstaigas arba skambinti telefonu: (215) Locust 7-2595 – ir kreiptis pas Nellie Ginkus arba Helen Vainiūnas. Taip

pat primintina, kad paskolos namams pirkti bei statyti yra duodamos labai palankiomis sąlygomis labai greitai aptarnaujant. Tad jei esate numatę namą statydintis ar pirkti – esate kviečiami kreiptis į Liberty Mortgage Departamentą, kuriame gausite nuoširdų ir profesionališką patarimą.

40,000 DOLERIŲ KULTŪRAI IR ŠVIETIMUI

Lietuvių Fondo taryba paskyrė LF tarybos narius dr. Gediminą Baluką, Vytautą Kamantą ir dr. Antaną Razmą į 1972 metų Lietuvos Fondo pelnui skirstyti komisiją. LF vadovybė paprašė ir JAV LB centro valdybą paskirti kitus tris narius į šią komisiją. Pagal LF įstatus, LF ir LB sudaryta 6 asmenų LF pelnui skirstyti komisija svarstys ir skirstys 1972 LF pelną. Numatoma, kad bus galima paskirstyti Lietuvos kultūriniam ir švietimo reikalui 1972 metais virš \$40,000.

Jorūnė Jonikaitė, Chicagos amerikiečių laikraščio redakcijos narė, vadovaus komisijai, kuri rūpinsis IV-tosios tautinių šokių šventės skelbimais amerikiečiams.

Jonas A. Račkauskas, susilaukęs paaugstinimo: paskirtas pedagogikos skyriaus dekanu pavaduotoju Chicagos valstybiniam universitetui kuriame dėsto nuo 1968 m.

Iš Pranės Lapienės visuomeninės veiklos

Baltic Freedom House New York, Lietuvos Prekybos Rūmų simpoziume, kalbant Rūmų vicepirmininkui Jonui Valaičiui sekretoriauja Pranė Lapienė. Dešinėje sėdi Lietuvos Gen. Konsulas A. Šimutis.

Būdama BALF direktore, Pranė Lapienė taip pat aktyviai dalyvavo Našlaičių Komisijoje. Čia ji matoma su BALF pirmininku prelatu Juozu B. Končium ir leva Trečiokiene.

Pranė Lapienė daug Lietuvos atsiėmė iš Vokietijos lagerių ir juos globojo savo namuose ir vasarvietėje. Ypatingai rašytojus, poetus, dailininkus ir kt. kultūrininkus. Nuotraukoje ji matoma su poetais Faustu Kirša (dešinėje) ir Bernardu Brazdžioniu, kurį su šeima P. Lapienė apgyvendino viename iš savo namų Stony Brook, L. J.

DOVANOS ARTIMIESIEMS

PIGIAU! GERIAU! GREIČIAU!

Nežiūrint to kad prekių kainos nuolat visur kyla, mūsų kainos lieka tos pačios.

Išnaudokite progą, pasiųsdami jau dabar dovanų savo artimiesiems į Lietuvą.

SIUNTINYS 1971 (3)

3 - 3/4 jardo puikios vilnonės angliškos medžiagos eilutei, 3 jarda vilnonės angliškos medžiagos apsiaustui, 1 - 1/2 jardo crimplene medžiagos suknelei, 1 vyriškas arba moteriškas megztukas, vyriškos arba moteriškos kojinės, vilnonė gėlėta ar su ornamentais skarelė, 20 angliškų cigarečių 1 sv. dėžė šokoladinių saldinių.

Išskaitant multo ir persiuntimo išlaidas, siuntinys kainuoja \$100.00.

SIUNTINYS 1971 (4)

Itališkas nailoninis lietpaltis, gali būti vyriškas ar moteriškas, vilnonė angliška medžiaga eilutei, vilnonė medžiaga suknelei, medžiaga sijonui, 1 vyriški nailono išėiginiai marškiniai, bliuzelė, šilkinė skarelė, 1 sv. dėžė šokoladinių saldinių. Siuntinio kaina \$90.00.

Taip pat dar galime pridėti prie šių ar kitų siuntinių be jokių papildomų persiuntimo išlaidų daiktų, kurių klientas pageidauja.

Šie yra labai vertingi ir reikalingi dalykai:

Nailoninio kailio viršus moteriškam apsiaustui \$30.00, vilnonė gėlėta skarelė \$5.00, vyriški ar moteriški nertiniai už \$12.00 ar \$18.00, nailono marškiniai \$9.00, bliuzelė \$7.50, nailono lietpalčiai \$11.00, crimplene medžiaga suknelei \$9.00, šilkinės ar nailoninės skarelės po \$2.50, vilnoniai šaliai po \$10.00, komplektas moteriškų nailoninių apatinių \$12.00 ir kiti.

BALTIC STORES LTD.,
(Z. Juras)

421 Hackney Rd., London, E. 2, England

Tel. 01 739 8734.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

ČIURLIONIO GALERIJOJE

Vietoje mirusio dail. Zenono Kolbos Čiurlionio galerijos direktoriato pirmininku balandžio 18 išrinktas inž. Domas Adomaitis. Vicepirmininkais - Adv. Frank Zogas. - teisiniams reikalams, dail. Jonas Tričys - organizaciniam ir kitiems reikalams. Čiurlionio galerijos direktoriatą sudaro Domas Adomaitis, Jonas Bertasius, Emilija Kolbienė, prof. Mečys Mackevičius, dail. Mikas Šileikis, Jonas Tijūnas, dail. Jonas Tričys, prof. Adomas Varnas, kan. Vaclovas Zakarauskas ir adv. Frank Zogas.

Balf Marquette Park 5 skyriaus naujai išrinktoji valdyba balandžio 9 d. susirinkime pasiskirstė pareigomis: pirm. J. Mackevičius, vicepirmininkai J. Sasnauskienė, A. Kareiva, sekret., A. Ūselis, kas. V. Kregždys, parengimų reikalams K. Repšys, ypatingiems reikalams A. Stankus. Rev. komisija S. Trin-

ka, V. Grėbliūnas, G. Mališauskas. Susirinkimas ir pirmasis posėdis praėjo darbingoje nuotaikoje ir gana sklandžiai.

Veleckytės studijos rečitalis

Irenos Veleckytės Baletu ir Piano studijos metinis pasirodymas įvyks sekmadienį, gegužės 14 d. 3 val. p. p. Jaunimo centre. Programą pradės piano mokiniai baletai: "Fantastinė Žaislų kraituvė" ir "Gulbių Ežeras". Bus atlikti sutrumpinto formoj, pilname šokėjų sąstato.

Neo Lithuania 50 m. sukaktis

Jaunosios akademikės A. Guobytė, J. Jonikaitė, A. Pavilčiūtė, lietuviškų laikraščių bendradarbės, sutiko įeiti į laikraštinių Juozo Jurevičiaus vadovaujamą redakcinę kolektyvą, surinkti spaudai straipsnius, ryšium su korpl Neo-Lithuania 50 metų sukakties minėjimu.

A. KRIŠTALPONIS PAAIŠKINA APIE SAVO KNYGĄ

"Kuklūs poetiniai bandymai", Edvardo straipsnis, nagrinėjo - "SIMTINĖ" ir jos eilėraščių, seniausiam liet. laikraštyje Vienybė, sausio 7.

Straipsnio pavadinimas "Kuklūs poetiniai bandymai", vertinant eilėraščių knygą "VISAS TURTELIS-SIMTINĖ", atrodo jau per daug bendras.

Knygos 9-am puslapy prasideda pirmas poskyrius, pavadintas "Kuklus Turtelis" apima 12 eilėraščių. Bet kad tas kuklumastiktų visos knygos eilėraščių, tai čia reikėtų giliau pagalvoti. Tame pačiame puslapyje, apačioje pavadinimo matyti sufilosofintas, stilizuotas integralo simbolis su geometrine proporcija. Kai kas klausia ką reiškia tas simbolis? - Į klausimą daugumas jam trumpai atsakys, kad tai aukščiausio tikslų mokslų atsiėkimo požymis, pasiėktas kelis metus patrynus universiteto suolus. Čia ir mielas korespondentas atrodo pripažins, kad, mes veltui galime aiškinti tą simbolį pradžiamokslui ar gimnazistui prieš laiką aukštesnių dalykų reikšmę, kurią suprasti jam reikia kelių ar keliolikos metų. Bet grįžkime prie temos.

AUTORIUS A. KRIŠTALPONIS

Čia norisi atkreipti dėmesį, kad lygiagretus eilučių rimavimas geriausiai išreiškia pasakojama eiliavimo formą. Šiuo atveju iš apskritimo nėra kur išbėgti, nes visose kalbose yra tik du pagrindiniai ir populiarūs eiliavimo būdai, būtent: lygiagretus eilučių rimavimas ir perkeltinis eilučių rimavimas. Žinoma, yra ir daugiau eilučių rimavimo būdų, būtent: kai kurie autoriai rimuoja kas trečią eilėraščių eilutę arba visas tris, kiti kas ketvirtą ar visas keturias, dar rečiau kas aštuntą ar visas aštuonias eilutes.

Paskutiniu laiku plačiausiai paplitęs laisvas rimavimas ir eiliuota proza, ne tik lietuvių, bet ir kitose kalbose. Nė vienas tų rimavimų nėra kukliai didingasis ar didingai kuklesnis. Tai priklauso grynai nuo autoriaus pozicijos. Tikrai norisi pažymėti, kad surimuotas eilėraščių pareikalauja maždaug 10 kartų daugiau darbo.

Tiesiogiai koresp. pastebėjo, kad kai kurie eilėraščių posakiai gali būti paimiti-suprasti keliom prasmėm, o kai kurie žodžiai gali būti suprasti dešimtimis ar net šimtais metaforų. Dėl to kiekvienas skaitydamas "SIMTINĖ" gali išsivesti prasmę pagal savo norą.

Sutraukiant mintis, galima trumpai pažymėti, kad "SIMTINĖ" eilėraščių knygą yra paliesti taškai: - muzikinis meniškasis, dramatinis, herojinis, mistinis, intelektualinis, filosofinis, istorinis, meilės ir t. t. ir t. t. Pažymėtina, kad "SIMTINĖ" pasirinktas lygiagretus eilučių rimavimas, kuris geriausiai atitinka pasakojamą eilėdarą ir nei vienas, nei rodis, kad yra kitaip.

"SIMTINĖ" Autorius

Daug kas klausia, kur galima pirkti eilėraščių knygą "VISAS TURTELIS-SIMTINĖ". O tai yra paprasčiau negu atrodo. Siųskite Money Order \$4.25 žemiau nurodytas adresais,

"SIMTINĖ", 7034 S. Washenaw Ave., Chicago, Ill. 60629

"SIMTINĖ", P. O. B. 685, Chicago, Ill. 60690

Arba būdami Chicagoje užeikite asmeniškai į šias vietas

Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629; Vilnis, 3116 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608; Balzoko muz., 4032 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632; Travel Biuro, 9727 S. Western, Chicago, Ill.; Cosmos Parcels, 2501 W. 69th St., Chicago, Ill.; Marginiai, 2511 W. 69, Chicago, Ill. 60629; Buv. Karvelio, 2715 W. 71st St., Chicago, Ill.

DIREKTORIUS SU SVEČIAIS. - Vasario 16-tosios gimnazijos direktorius V. Natkevičius (su skrybėle) kalbasi su besisvečiuojančia Kavolių šeima. Kavoliai gyvena netoli Heidelbergo. Šiais mokslo metais tarp naujų mokinių buvo 10 iš Amerikos. Ten taip pat pradėjo dėstyti E. Pauliukonytė iš Bostono.

B. Zalatorienės nuotrauka

VASARIO 16-TOSIOS GIMNAZIJA. - Taip atrodo lietuviškoji gimnazija Vokietijoje, kur mokosi ir gyvena 83 mokiniai. Kairėje yra mokomasis pastatas, kuriame taip pat yra valgykla ir direktoriaus butas. Pilies pastate su bokštu yra bendrabučiai, o priekyje sandėlys. J. Kavolienės nuotr.

ISPUDŽIAI

Kas įdomiausia Lietuvoje

JONAS VALAITIS

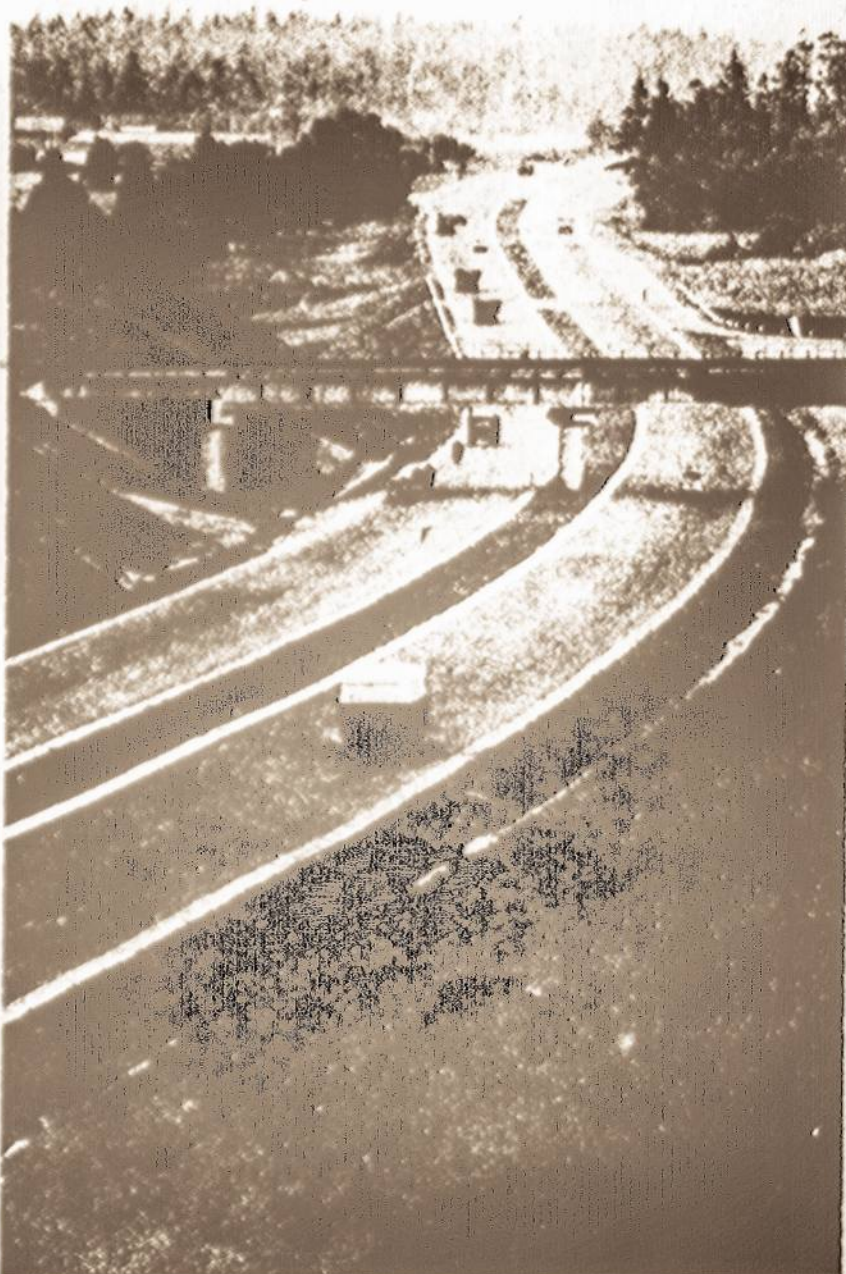
Lietuvos paminklams konservuoti ir apsaugoti senamiesčius atstatant Lietuvos architektai susiduria su daugybe įvairiausių problemų, tarp kitų – dar ir kaip augančiosios kartos tai įvertins. . .

Senamiesčių kultūrinių vertybių labai daug Lietuva nustojo karo metu. Taip pat jų nustojo ankstesniųjų šeiminių nesirūpinusių atskirti vertinguosius meno ir architektūros paminklus nuo paprastų menkaverčių senų pastatų. Dabar Lietuvos senamiesčių apsauga rūpinasi Lietuvos kultūros apsaugos įstaigos, toje srityje išlavinti architektai, pasiremdami, kaip jie pavadino Skanseno idėja. Tai yra žmonijos istorijoje pirmą kartą sąmoningai iškelti praeities liaudies architektūros pažibas. Paminklo vieneto sąvoką praplečia ir į kvartalo statinių ir paminklų ansamblių sąvoką. Čia, susiduria su apsaugojamųjų paminklų aplinka. O panaikindami karo padarinius – sugriautus namus ir atstatydami miestus – buvo gyvenimo verčiami tuoj statyti. Reikėjo greitosiomis pasverti meninę vertybę prieš šių dienų reikalavimus. Kam ir kokių atvejų teikti pirmenybę? Romantinei istorinei, ideologinei, meninei, ar naujo gyvenimo reikalavimus patenkinti? Ar palikti senas sukreivotas miestų gatves istorijai pagerbti ir grožiui išlaikyti, ar gatves ištiesinti ir paplatinti šių dienų greitam susisiekimui?

Dabar jau Lietuvos architektai išstudijuoja ir moksliskai pagrįstas miestų dalis istorijai vertingas nustato planingai atstatyti.

Paminklams apsaugoti komisijos veikia drauge su inžinieriais planuotojais ir bendromis jėgomis apsaugo ir atkuria tipingai lietuviškąsias, Lietuvos istorijai vertingas vietas.

Lietuvos miestų atstatytojai dar įkvėpimo gavo ir mokydami iš čekoslovakų ir vokiečių istorinių miestų atstatymo, išvystymo bei rekonstravimo, studijų paremtų tautinių

Lietuvos keliams praversti ir gamtos grožiui nesunaikinti inžinierių, technikų ir Lietuvos pagrįsti įstaigų darbai galima pasidžiaugti.

Lietuvos mokyklų specialistų pastatyta, įrengta ir operuojama ultramoderniška siuvykla Kaune, kurioje dirba keli šimtai siuvėjų.

tradicijų principais! Lietuviai dalyvavo ir tebedalyvauja visuose tarptautiniuose posėdžiuose, pasitarimuose ir pasinaudoja kitų moksliskais patyrimais, jau išstudijavusių istorinių miestų centrų atstatyti problemas. Patyrę, kad senamiesčiams išsaugoti ir atstatyti tinkami planai net sustiprina tautinės lietuvių kultūros vertybę.

Naujų pastatų tarp senųjų įterpimas taip pat sprendžiamas atsargiai ir apgalvotai. Atsižvelgiama ne vien į šiandieninius patogumus ir materialinius laimėjimus. Pirmoje eilėje rūpinasi grožiu ir siekia stiprinti pagrindus dvasinei tautinei stiprybei, istorinei lietuvių savivarbos jausmui. Ieškoma būdų senamiesčius apsaugoti nuo šių dienų susisiekimo sukeliančio vibraciją, kuri naikina senuosius architektūrinius paminklus. Nevykusiai išdėstytos kai kurios įstaigos susisiekimą nukreipia per paminklinius rajonus, stengiamasi dabar jas išskeldinti kitur.

Rūpinamasi ir miestų tinkamu apželdinimu. Iškilo tokių problemų, kad, pav., dideliais lapais medžiai vasaros metu neuždengtų gražių, jaukumą ir žaismingumą sukeliančių architektūrinių paminklų grožio. Rūpinamasi, kad želdinių miestuose sodinimo išplanavimas ne tik miestus puošytų, bet ir kad mažintų oro užteršimą. Dar planingai sprendžiama taip vadinama "senacija", tai yra per tankiai pastatytus senus pastatus praretinti, kad būtų daugiau vėdinimosi, kad pasiektų saulės spinduliai, kiek įmanoma daugiau ir šių dienų gyvenimo sąlygoms pagerinti.

Taip saugomi Lietuvos senamiesčiai ir paminklai daugiau sudomina ir turistus. Jų apsaugai įdėtas darbas ir pinigai – keleriopai ir iš ekonominio taško žiūrint apsimoka – iš turistų kišenų.

Ne be to, Lietuvos miestų planuotojai ir architektai prisipažįsta praeityje padarę stambių statyboje klaidų, kai, po karo sugriautuosius miestus reikėjo skubiai atstatyti. Ne visur tada buvo įmanoma prisilaikyti aukščiau peržvelgtų kai kurių taisyklių. Dabar tas klaidas mėgina pataisyti. Dėl to, kad statybai galutinai pasirošama, planai turi būti užtvirtinti daugelio įstaigų, kas iš kitos pusės, mūsų terminu tariant, yra "Too much red tape"!

Kur ir ko Lietuvos jaunimas mokosi

Be aukštųjų mokyklų, Lietuva jaunimą ruošia specialybėms bei amatams. Skaitytoms gali atrodyti statistika. Tačiau nuobodi norintiems žinoti Lietuvos specialines mokyklas naudinga susipažinti su dėstomaisiais dalykais, patirti kas mokoma.

PRAMONĖS, STATYBOS IR SUSISIEKIMO TECHNIKUMAI

ALYTAUS TECHNIKUMAS

Elektriniai įrengimai metalų apdirbimas įrengimų montavimas ir remontas; kompresorinės šaldymo mašinos ir įrengimai; medvilnės verpimas; žemės ūkio elektrifikavimas.

KALVARIJOS

MAISTO PRAMONĖS TECHNIKUMAS

Pieno pramonės įmonių mašinos, įrengimai pieno produktų technologija.

KAUNO MAISTO PRAMONĖS TECHNIKUMAS

Duonai kepti, makaronų ir konditerijos įmonių mašinos ir įrengimai, mėsos pramonės mašinos ir įrengimai; konservavimo technologija. Fermentavimo mėsos ir paukštienos produktų; žuvies produktų technologija; planavimas pramonės įmonėms prekių mokslas ir prekybos organizavimas, miltų-kruopų gamyba, malūnų, elevatorių ir sandėlių įrengimai; maisto pramonės specialybių mokymos.

KAUNO A. KVEDARO MIŠKŲ TECHNIKUMAS

Miško ūkis.

KAUNO POLITECHNIKUMAS

Geologija, iškaskų technika; durpininkystė; elektros stotys, tinklai ir sistemos; apsauga ir automatika; pramonės įmonių elektriniai įrenginiai, metalų apdirbimas; kelių mašinos ir įrengimai; radijo aparatų gamyba; radio-techniniai matavimai; pramoninė ir civilinė statyba; autokelių statyba ir eksploatavimas; automobilių remontas ir techninis aptarnavimas. Vakarinis skyrius Jonavoje. Metalų apdirbimas pramoninė ir civilinė statyba.

KAUNO TECHNOLOGIJOS TECHNIKUMAS

Tekstilės įmonių mašinos; medžiui apdirbti pramonės mašinos ir įrengimai; mineralinių trąšų ir rūgščių technologija; medžio gaminių technologija; audinių apdaila; cheminis rūbų valymas ir dažymas; iškiliosios spaudos technologija; naftos ir dujų cheminė technologija; linų apdirbimas; medvilnės verpimas.

Bus daugiau

Kauno pažiba ant aukšto Nemuno kranto, Trijų Mergelių kavinės įėjimas. Moderniški namai pastatyti iš akmens, betono ir stiklo.

VIENYBĖ, 1972 m. balandžio 28 d.

SUSIPAŽINIMUI - KOMP. VYTAUTAS BARKAUSKAS

EDVARDAS ŠULAITIS

Tie, kurie seka Lietuvos muzikinį gyvenimą, pajunta, kad dabar ten vieną iš pirmaujančių rulių kompozitorių tarpe turi Vytautas Barkauskas. Nors amžiumi dar neseną vyrą (gim. 1931 m. Kaune), tačiau savo kūrybiniais pasiekimais jau žinomas ir toli už Lietuvos ribų.

Apie jį dažnokai rašo Lietuvos spauda (jis ir pats kartais ten parašo - neseniai tilpo jo straipsnis Kultūros Baruose), vertina jo kūrybinius sugebėjimus. Pernai jo kūryba buvo įgauta dviejose ilgo grojimo plokštelėse, kurios jau atkeliavo ir į JAV. Žinoma, komp. Barkausko darbai nėra pramoginės muzikos tipo, tad jų negirdėsi užsienio lietuvių radijo programose. Išeivių lietuvių muzikinė erudicija yra labai ribota, tad nenuostabu, jog tokio pobūdžio kūrėjų, kaip Vyt. Barkauskas, išeivių tarpe iš viso neturima.

MATEMATIKAS IR MUZIKAS

Turbūt, nedaug turime žymių muzikų, kurie taip pat būtų ir matematikos specialistais. Čia komp. Barkauskas yra retai išimtis. Jis, studijuodamas Vilniaus J. Tallat Kelpso muzikos mokyklos fortepiono skyriuje, kartu lankė ir Vilniaus Pedagoginio Instituto fizikos-matematikos fakultetą. Jis net šias mokyklas kartu baigė - 1953 metais. Tada pajuto, jog didesnis patraukimas yra muzikos pusėn ir todėl apsisprendė susikoncentruoti ties ja ir pradėjo lankyti LTSR Valst. Konservatorijos kompozicijos klasę, kurią užbaigė 1958 m. Šioje konservatorijoje jis dabar dirba kompozicijos katedroje, eidamas docento pareigas.

Yra parašęs nemažą stambių kūrinių, iš kurių paminėtini šie: Simfonija Nr. 1 (1963), Poezija - ciklas fortepionui (19-6), Koncertinė keturiom kamerinėm grupėm (1966), Variacijos 2 fortepionam (1967), Žodis Revoliucijai - poema vyrų chorui, skaitovui ir simf. orkestrui (1967), Trys aspektai - simf. orkestrui (1969), Kontrastinė muzika (1969), Pro memoria (1970), Monologas - solo obojui (1970). Kūriniai buvo atliekami įvairiose Lietuvos ir Tarybų Sąjungos vietovėse, o taip pat Lenkijoje 1969 m. (Trys aspektai).

V. Barkauskas yra vienas iš nedaugelio kompozitorių, kurie

Komp. Vytautas Barkauskas, jo žmona Elena, sūnus Vytautas ir duktė Skaistutė.

taip pat rašo muziką dramos spektakliams ir filmams. Jo muziką lydėjo Panevėžio dramos teatro pastatymus - "Adomo Brundzos paslaptis", "Žmonės" ir "atžmogius", "Karuselę", "Franką V" ir kt.

ATSILIEPIMAI SPAUDOJE

- Kiekvieno besidominčio muzika dėmesį pastaraisiais metais patraukė Vytauto Barkausko kūryba. Ji ryškiai atspindi tuos mūsų muzikos poslinkius, kurie visų pirma pasireiškė naujais muzikos liaudiškumo ir nacionalinio kolorito ieškojimais. . . Pradėjęs nuo nedrąsių eksperimentų, V. Barkauskas sugebėjo sukurti savitą kūrybos stilių, - taip rašė Dontatas Katkus Literatūroje ir Mene (1972.II.2).

Koncertų recenzantai apie V. Barkausko kūrybą rašė:

- Ypatingo dėmesio verti V. Barkausko Trys aspektai, kur lietuviškas folkloras vykusiai sujungtas su naujausiomis muzikos išraiškos priemonėmis. . . . Lenkų Ruch muzyczny, (1969 m.)

- Originalus V. Barkausko kūrinys (Trys aspektai) drąsiais, negirdėtais orkestro spalvų deriniais, išradinga ritmine ornamentika, lengvai ir, sakykime, elegantiškai naudojamomis išraiškos priemonėmis, o kartu subtiliomis užuominomis į seną-

ją lietuvių liaudies muziką, iš karto sudomino ir pagavo klausytojus. Šis kūrinys nuskambėjo tarsi savotiškas visos lietuvių muzikantų atvežtos programos motto - meistriskumas ir šiuolaikiškumas, o kartu ir pagarba ir dėmesys savajai nacionalinei muzikai (Lit. ir Menas, 1969. VI.17)

ASMENIŠKAI PAŽINTIS IR LAIŠKAI

Su komp. V. Barkausku teko susipažinti 1970 m. vasarą Vilniuje. Nuo tada ir užsimezgė ryšys, kuris dabar reiškiasi pasikeistimu laiškais ir muzikine literatūra.

Praėjusius metais V. Barkauskas laiške rašė:

Birželio pabaigoje mes su visa šeima keliavome po Dem. Vokietiją - buvome Berlyne, Leipcege, Veimare, Erfurte ir kituose miestuose. Važiavome privačiu iškvietimu 12 dienų, turėjom malonią ir įdomią kelionę. . . . Leipcege buvau užėjęs į garsią muzikinę leidyklą, Edition Peters - jie šiais metais numatė išspausdinti mano "Monologą obojui solo". Tai man taip pat didelė garbė, nes iš lietuvių kompozitorių kol kas šioje leidykloje buvo spausdintas tik vienas kūrinys - Balio Dvariono "Prie ežerėlio".

Dirbu dabar vėl daug - vasarą

humatau gerokai pasistūmėti į priekį su savo opera, nors darbas labai didelis.

Lapkričio 3 ir 4 praskambėjo mano II simfonija Vilniuje ir Kaune. Ne taip seniai atvykęs su soliniu koncertu vienas žymiausių dabartinių tarybinių smuiklininkų - C. Krėmeris pagrojo ant biso netikėtai mano Partitą solo smuikui (yra plokštelėje), kurią, pasirodo, įtraukė į savo koncertinį repertuarą. Tai ir yra didžiausio džiaugsmo prasmė - pats kūrybinis darbas, jo rezultatai, ypač tada, kai nors ir nelengvai, bet tie rezultatai eina į gyvenimą.

Pažymėtina, jog komp. Barkausko žmona Elena yra taip pat muzikė. Ji yra baigusi 3 kursus Konservatorijoje, o dabar jau ėmėsi diplominio darbo. Muz. prof. Gaudrimo vadovybėje ji rašo darbą apie išeivijoje mirusį komp. Kazimierą Vytautą Banaitį.

EDVARDAS ŠULAITIS

Lietuvoje paukščių yra 292 rūšys.

Miškuose gyvena net kelios rūšys erelių, kėkštai, geniai, slankiai, strazdai pelėdos, lakštingalos, gegutės.

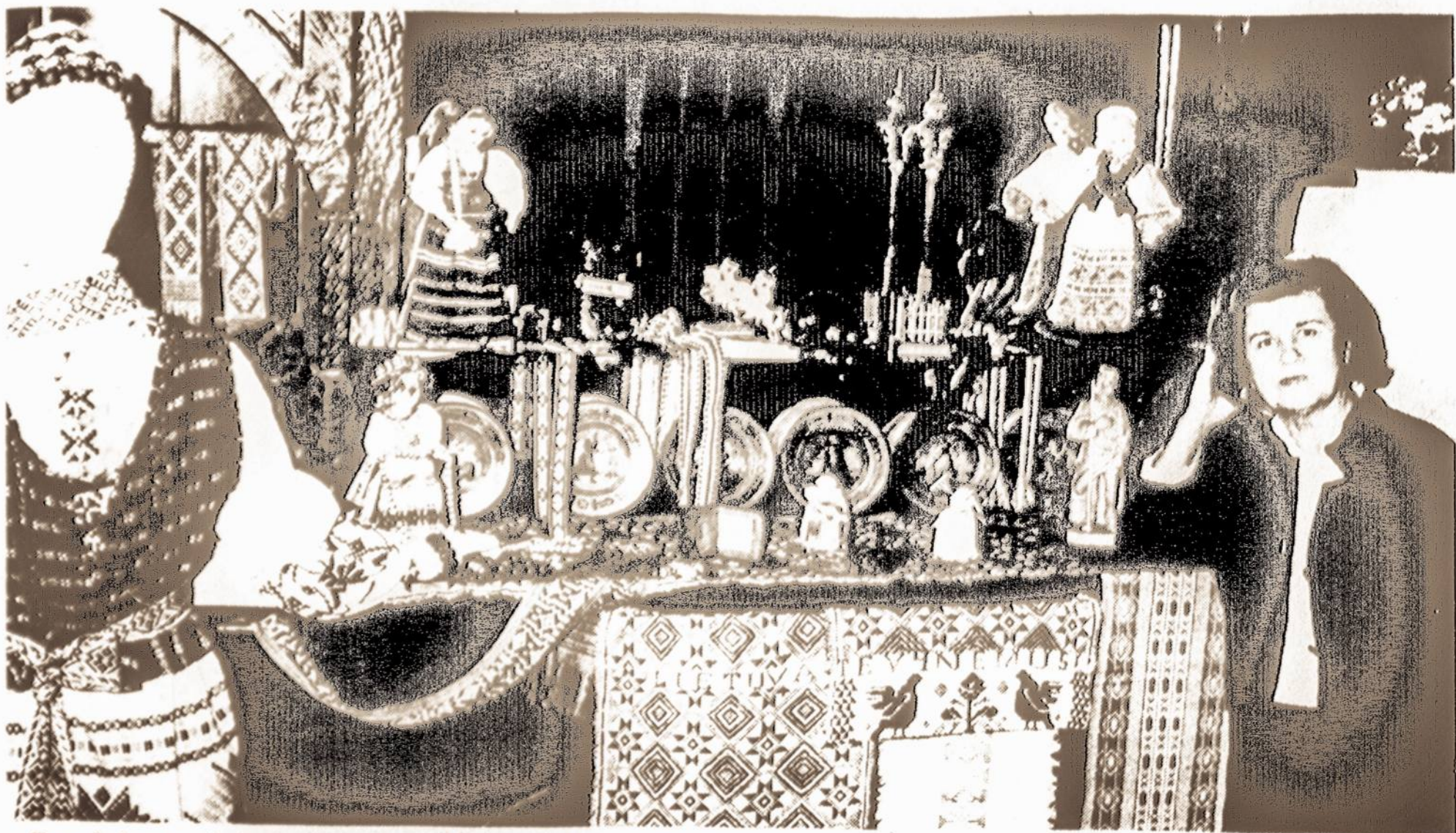
Pelkėse ir vandenyse prisilauko ir peri gervės, gulbės, gandrai, žuvėdros narai, antys, kirai, tilvikai, vandeninės vištos.

Vasarą Lietuvoje gyvena apie pora šimtų gulbių.

Iš Tėvynės Lietuvos Vincėi Jonuškaitei, Lietuvos Operos solistei, mininčiai savo 70-įjį gimtadienį šią specialiai jai išauštą juostą, sumažintą 4 kartus, iš Lietuvos parvežė Vienybės redaktorius Jonas Valaitis. Juostą Valaičiui įteikė Vincės Jonuškaitės gerbėjai Lietuvoje.

VIENYBĖ, 1972 m. balandžio 28 d.

Pranė Lapienė buvo gausiai apdovanota lietuviškais suvenyrais iš Lietuvos: gintaru, audiniais, medžio išdirbiniais, tautiniais drabužiais ir kt. Savo vasarvieteje ji buvo įrengusi pastovią parodėlę, kuria grožėjosi ir kitataučiai, vietos gyventojai Stony Brook, L. J.

Pranė Lapienė mus paliko

EDVARDAS ŠULAITIS

Nedaug mes teturime nuoširdžių spaudos darbuotojų. Ypatingai moterų gretose jas galima suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų. Ir štai viena, gal pati svarbiausioji, išėjo amžinam poilsiui.

Išėjo gerokai per anksti. Netikėtai ir nelauktai. Išėjo tokiu momentu, kuomet jos labiausiai reikėjo, kuomet prieš akis dar buvo tiek daug darbų!

Ypatingai tai skaudus įvykis jos artimiesiems, o taip pat ir Vienybės leidėjams bei skaitytojams. Juk ji buvo viena artimiausių bendradarbių bei rėmėjų.

Su Prane Lapiene pažintį jau senokai teko užmegzti. Pradžioje skaitant jos rašinius spaudoje, vėliau ir asmeniškai susipažinus ir dažnokai laiškais pasikeičiant.

Tiek spaudoje tiek laiškuose ji keldavo aktualias problemas, atvira diskutuodavo. Turėjo ir mokėjo daug ką pasakyti. Per ilgą visuomeninio ir spaudos veikimo laikotarpį ji susikrovė nemažą patirties bagažą, kuri karts nuo karto vienam ar kitam atverdavo. Taip pat ir jos archyvuose teko matyti tokios medžiagos, kuri turi nepaprastos istorinės reikšmės. Reikia tikėtis, jog artimieji pasistengs išleisti dalį velionės raštų ir ten įtrauks svarbiausiąją medžiagą.

* * *

Paskutinįjį laišką iš P. Lapienės gavau, tur būt, sausio mėnesio pabaigoje. Rašė, jog turėjo gana sunkią operaciją, bet džiaugėsi, kad sveiksta. Tačiau kito laiško taip ir neteko sulaukti. Galvojau, jog po ligos yra užsiėmusi kitokiais reikalais.

Bet pasirodė, kad ne. Liga pakrypo į blogąją pusę ir ją privertė atsigulti į lovą, be galimybės iš jos atsikelti.

Tris dienas prieš mirtį telefonu iš Stony Brook, N. Y. paskambino velionės dukra Nelė ir pranešė apie mamos beviltišką padėtį. Nors tuomet dar nebuvo žinoma, jog mirtis ateis taip greitai, net po poros dienų. Dar buvo galvojama, kad ir vasaros gali sulaukti.

Sekanti liūdna žinia atėjo iš Vienybės redaktoriaus J. Valaičio ir S. Narkeliūnaitės, apie P. Lapienės mirtį pranešė telefonu. Tai iš tiesų buvo skaudi naujiena, sujaudinusi kiekvieną nuoširdų lietuvių, vienaip ar kitaip P. Lapienę pažinojusį. Juk ji tiek daug gero daugeliui buvopadariusi, daugeliui tautiečių sudariusi sąlygas iš tremties į šį kraštą atvažiuoti, pasave juos priglaudusi, davusi rūbo ir pinigų. Kiek gi mūsų šaliai tuogalėtų pasigirti? Tačiau ji tai nepagyro ar garbės siekdama tai darė. Vis iš meilės savo tautiečiui vedina, nieko už tai nereikalaudama. Daugelis net ačiū už tai nepasakė, o kai kurie ir blogu žodžiu geradarę palydėjo, ypatinai, kuomet ji išdrįso viešai prisipažinti, jog jai

Tęsiama 9 psl.

LIETUVA

Volume II, No. 8

August, 1940

LITHUANIAN MONTHLY

Lietuvos laisvės darbui

Kai Lietuva buvo laisva, nepriklausoma, tai jos žmonės tarp savęs išmintimi lenktyniavo, stengdamiesi įrodyti, kuris iš jų tinkamesnis jai globoti. Kartais dėl to užvirdavo žiauri kova. Laikraščiai, taip pat lenktyniuodami, bandė pasireikšti gražesniais frazėmis, gilesnės prasmės šūkiais. Ir Amerikos lietuviuose, kur, rodos, tas klausimas neturėjo būti toks svarbus, kova virė. Amerikos lietuvių spauda, rodos, dar labiau plūdosi. Ir vis dėl Lietuvos reikalų, vis dėl savo, kaip lietuvių, juntamų pareigų.

O dabar... Nepriklausomos Lietuvos nėra. Ir tų laikraščių ten jau nėra. Tik mes dar turime. Nenuostabu, jeigu jie dabar garsiai ragina visus jungtis Lietuvos laisvinimo darbui. Bet tuo tarpu to darbo harmonijos nematyti. Tiesa, dar per anksti. Iš staiga trenksmo dar nespėta atsipeikėti. Kai kurie net mano, kad kitas Lietuvos kaimynas, kuris dabar smaigia dideles valstybes, ateis ir išvys įsibrovėlius. Sako, būsią lengviau. Gal būt. Bet viena mums turi būti aišku: ir tada Lietuva nebūtų laisva, jos žmonės vis tiek būtų vergai, nors ir kultūringo barbaro valdomi. Todėl kova dėl Lietuvos laisvės glūdi mummyse. Tik mes patys tą kovą turime laimėti.

Nieko amžino šiame pasaulyje. Kas galėjo tikėtis, kad Roma, kadaise valdžiusi visą pasaulį, suglebtų. Kas galėjo tikėtis, kad susmuktų tokios val-

stybės, kaip Graikija, Persija... Pagaliau ir mūsų Lietuva,ėjusi nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų, išnyko iš žemėlapių...

O vis dėlto po ketverių metų karo, iš griuvėsių ir sukrektų žmonių kraujo pakilo Lietuva. Ir kai ji, sužalota, alkana ir nuoga tiesė rankas į kitas valstybes, maldaudama jų pripažinimo, tai pasaulis vėl stebėjosi. Net Lietuvos kaimynų, švedų, spaudoje buvo reikiama nuostabumo. Girdi, atsiradusi nauja tauta, norinti steigti savo valstybę... Bet šiandien lietuvių vardas jau niekam ne naujiena. Lietuvis kultūra, lietuvis būdas visiems plačiai žinomi. Mūsų kova dėl laisvės šiandien visų suprantama ir pateisinama.

Pagaliam, ne vienu kalaviju žmogus kovoja. Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė taip pat ne vienu kalaviju buvo iškovota. Ta kova ėjo ne tik Lietuvoje, bet Prūsijoje ir Amerikoje. Ta kova prasidėjo spausdintu žodžiu. Nors, tiesa, kai Lietuvai atėjo laikas ginklo kovai, tai jos žmonių nereikėjo ilgai raginti. Nė vienas, eidamas į tą kovą, neverkė dėl savo asmens likimo. Ir Lietuvai, atsistojučiai dar ant drebančių pamatų, netrūko tinkamų žmonių jos tarnybai.

Gaila, kad buvusioji Lietuvos vyriausybė, neturėdama jėgos, atsispirti prieš didesnįjį kaimyną, dekoravo generolų ir kapitonų krūtines. Gaila ir pikta. Dabar jau mums visiems aišku,

kad stipri tautinė sąmonė yra patvaresnė, negu plienas. Dabar mums aišku, kad tik kultūrinėmis priemonėmis galėjome išlaikyti savo nepriklausomybę.

Ateina žinios, kad Lietuvos sūnūs vėl tremiami į Rusijos gilumą. Ateina baisios ir liūdnos žinios...

Ar mes, Amerikos lietuviai, gyvendami laisvėje, galėsime ramiai žiūrėti į savo brolių nelaisvę? Ne! Mes turime jungtis dideliu darbui. Tiesa, tuo tarpu mes negalime padėti savo broliams, išvežtiems į nelaisvę. Bet ir tylėti neturime teisės. Mes, būdami laisvi, turime savo laisvą spaudą. O spauda yra didelis ginklas. Bent šiuo ginklu mes turime ginti savo brolius.

Šiandien, kaip niekad, vertinu šio žurnalo paskirtį. Nuo pat savo gimimo dienos jis vienu žodžiu sveikino visus lietuvius, kviesdamas juos į bendrą lietuviškos kultūros darbą.

Aš bijausi, kad Amerikos lietuvių laikraščiai, iki šiol tenkinę savo partijų interesus, esmėje ir toliau pasiliks tokie. Tai būtų mūsų nelaimė. Šiuo metu mes privalome pamiršti partijų interesus.

Dabar mes ypač turėtume rūpintis savo spauda. Mes turime padėti visiems laikraščiams. Tai vienintelis ginklas kovai dėl mūsų tautos laisvės. Remdami ir stiprindami savo spaudą, mes vėl sujungsime protą ir širdį dideliu Lietuvos laisvinimo darbui.

Pr. Lapienė.

Perspauzdinta iš Juozo Tysliavos leidžiamo ir redaguojamo žurnalo Lietuva 1940 m.

Tours to Lithuania

TOUR NO. 3

NEW YORK

Sun., Sept. 17. Leave by SAS trans-Atlantic jet.

LENINGRAD

Mon., Sept. 18. Arrive (via intermediate city) in the afternoon and transfer to hotel.

LENINGRAD

Tue., Sept. 19. Sightseeing of the city and visit to Peter and Paul Fortress and St. Isaac's Cathedral. In the afternoon, tour the fabulous Hermitage Galleries.

LENINGRAD/VILNIUS

Wed., Sept. 20. Leave by air for the short flight to Vilnius, LITHUANIA

Thu., Sept. 21 - Fri. Sept. 29. Sightseeing in Vilnius, excursions to Druskininkai, Kaunas and Trakai. Time at leisure to enjoy visits with friends and relatives.

VILNIUS/MOSCOW

Sat., Sept. 30. By air. Balance of day at leisure. MOSCOW

Sun., Oct. 1. Sightseeing tour of the city, including Red Square, St. Basil's Cathedral, Spassky Tower, Bolshoi Theater, GUM Department Store, the Kremlin with its palaces and cathedrals.

MOSCOW/BARCELONA

Mon., Oct. 2. By air. Balance of day at leisure. BARCELONA

Tue., Oct. 3. Morning sightseeing, including Caraluna Square, the Cathedral and cloister, Pueblo Espanol - exact replicas of various Spanish regions and the 1751 Montjuich Castle. In the afternoon, continue via the Triumphal Arch to Citadel Park (site of the 1888 World's Fair), the Bull Ring and the Picasso Museum.

BARCELONA

Wed., Oct. 4. Day at leisure.

BARCELONA/MADRID

Thu., Oct. 5. By air. Balance of day at leisure. MADRID

Fri., Oct. 6. The morning tour includes Jose Antonio Avenue, University City, the Royal Palace and the famous Prado Museum. In the afternoon you will see University City, El Rastro (The Flea Market) and the Bull Ring.

MADRID

Sat., Oct. 7. Excursion to Toledo, former imperial capital city and now preserved as a national monument. You'll see the palaces and other architectural gems of Spain's glorious past, and a fabulous collection of paintings by El Greco.

MADRID/NEW YORK

Sun., Oct. 8. By trans-Atlantic jet. Arrive the same day.

Per person, sharing twin-bedded rooms, \$785.00

Visa handling fee..... 10.00

U. S. Departure Tax..... 3.00

Supplement for single rooms..... \$90.00

PRANĖ LAPIENĖ MUS PALIKO

Tęsinys iš 8 psl.

Lietuvoje pasilikęs tautietis yra brangus bei artimas ir su juo reikia bendrauti visais galimais būdais.

Šių proginių minčių rėmuose nėra galimybės plačiai išskaičiuoti ir įvertinti visus P. Lapienės pasireiškimus. Tai, be abejo, padarys kiti jos draugai pažįstami.

* * *

vienintelis ginklas kovai dėl mūsų tautos laisvės. Remdami ir stiprindami savo spaudą, mes vėl sujungsime protą ir širdį Lietuvos laisvinimo darbui".

Šie jos žodžiai, tarsi, aidas skrieja į mūsų ausis ir širdis šiandien kaip V. Kudirkos žodžiai: "Kelkite, kelkite!" Pranė Lapienė dabar jau iš kito pasaulio neužmiršta savo tautiečių, savo tėvynės, savo spaudos. Ji mums buvo ir bus pasiaukojančios moters simboliu.

Lietuvos Aklyjų Draugijos kamerinis choras surengė pirmąjį koncertą Vilniuje. Jo meno vadovas yra R. Zdanavičius, chormeisteris - A. Purlienė ir L. Lečšiauskaitė, koncertmeisteris - G. Purlys. Paveikslų galerijoje skambėjo lietuvių kompozitorių harmonizuotos liaudies dainos - M. K. Čiurlionio Oi giria, giria, J. Zilevičiaus Pas motušę augau, K. V. Banaičio Už jūrų marių, M. K. Čiurlionio, H. Purcell, J. S. Bacho bei kitų kompozitorių kūriniai, su vargonais atlikta V. A. Mocarto giesmė Ave verum.

Vartau senesniųjų dienų spaudą, ieškodamas minčių šiam atsisveikinimui su P. Lapiene. Akis užkliūna už poeto Juozo Tysliavos leisto žurnalo Lietuva 1940 m. rugpjūčio mėn. numerio iš kurio viršelio žvelgia jauna moteris su skrybėle. Tai Pranė Lapienė, buvusi to žurnalo redakcinio kolektyvo narė. Žurnale telpa keli jos rašiniai. Vienas jų vedamasis, kuriame ji iškelia spaudos reikšmę, sakydama:

"Dabar mes upač turėtume rūpintis savo spauda. Mes turime padėti visiems laikraščiams. Tai

VIENYBĖ, 1972 m. balandžio 28 d.

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS
PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškos maistas
prieinama kaina.

1883 Madison Street • Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVergreen 2-6440

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir
visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės
valdžios mokesčių paraiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

JUOZO BANDŽIUKO

THEATRE CAFE

Čia vaišinsitės ir vaišinsite ne tik Amerikos veik visais gėrimais — alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. — Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

96 - 10 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. 846 - 9884

CABINET MAKER

CUSTOM BUILT

* CABINETS * BOOKCASES * ANTIQUE REPAIRING
* FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS
119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

Pranė Lapienė su vyru Andriumi, kurį paliko giliame nuliūdime. Šią nuotrauką padarė Salomėja Narkeliūnaitė Lapių sodyboje, Stony Brook, L.I.

Mildred Mitchell (kairėje) ir Salomėja Narkeliūnaitė (dešinėje) vieno apsilankymo metu pas Pranę Lapienę, Stony Brook, L. J. Pažymėtina, kad Salomėja Narkeliūnaitė atvykusi iš Vokietijos 1949 metais pirmąją prieglaudą surado Pranės Lapienės vasarvietėje.

V. Tyslavienės nuotr.

Pranei Lapienei mirus,

GILIAUSIĄ UŽUOJAUTĄ VELIONĖS VYRUI ANDRIUI
IR DUKRAI NELEI, REIŠKIA

ANTANAS MAČIONIS

Mirus Pranei Lapienei,

GILIĄ UŽUOJAUTĄ REIŠKIAME

ANDRIUI LAPEI NETEKUSIAM MYLIMOS ŽMONOS
IR DUKRAI NELEI, NETEKUSIAI MYLIMOS MAMYTĖS.

NIJOLĖ IR ALMUS ŠALČIAI SU ŠEIMA

**SILVER BELL
BAKING CO.**

A. Radziūnas, savininkas

MŪSŲ SPECIALYBĖ LIETUVIŠKA DUONA, PYRAGAI
VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS.

43-04 Junction Blvd.

Corona, Queens, N. Y. 11368

Tel. 779-5156

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY · MUTUAL FUNDS · INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant
apdraudas, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu,
pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiais
kitais reikalais, -- kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO
PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. vak.

**WHITE HORSE
Tavern**

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai
pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
WOODHAVEN, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

Komp. K. V. Banaičio dalyvavimas spaudoje

Edvardas Šulaitis

KOMP. K. V. BANAITIS
APIE DR. J. BALĮ

Kuomet prel. Juras išleido K. V. Banaičio kūrinių knygą "100 liaudies dainų", pirmasis ši leidinių užsipuolė dr. J. Balys "Dirvoje" (gana nepalankus atsiliepimas tilpo ir "Drauge").

1952.VII.16 d. laiške K. V. Banaitis pasisako dėl dr. Balio puolimo:

Tautosakos "bosas" dr. Balys turi, atrodo, patalogišką palinkimą kištis į jam svetimas sritis ir dažnai prirašo nesąmonių. Lietuvoje jis susiplovė su rašytojais, tremtyje-Vokietijoje - sudailininkais, o U. S. A., pasistiprinęs dėdės Samo vitaminais, sumanė "boksotis" su lietuvių muzikais. Šis jo rašpalaiškis prašoka savo kvailumu ir nekultūringumu, stačiokiškumu viską, ką manė kada skaityti lietuvių spaudoje apie mūsų meną bei muziką. Būdamas visiškai profanas-analfabetas muzikos srityje J. Balys nori pamokyti mūsų kompozitorius net kaip reikėtų, jo supratimu, harmonizuoti lietuvių liaudies melodijas. Dar tik to ir betrukol Greit gal užtiksimė mūsų spaudoje ir tokių pritrenkiančių, parbloškiančių skelbimų, kaip pav., kad... asilas pradėjo duoti dainavimo ir muzikos pamokas!

Kad tokie kurjojai mūsų gyvenime vyksta, tai didelė kaltės dalis tenka mūsų redaktoriams, kurie deda bet koki šlamštą net nepagalvodami ar tas rašėva kiek nusimano kalbamuoju klausimu. Kalti, žinoma, ir muzikos publicistai bei kritikai, kurie viskam atranda laiko, bet apie naujus muzikos leidinius beveik nieko neparašo. O gal redakcijos nesikreipia į juos?

"Dirvos" dabartinio redaktoriaus p. B. Gaidžiūno nepažįstu ir nežinau kiek jis pats nusimano mūsų kultūros klausimuose, bet jo elgesys šiuo kartu yra žemiau bet kurios etikos ir kritikos. Tautiškos minties laikraštis turėtų kiekvieną naują lietuvišką leidinį sutikti jei ne su meile ir pagarba, tai bent su atitinkamu dėmesiu bei rimtimi. Pirmas redaktoriaus uždavinys ar pareiga - pranešti visuomenei apie naują leidinį ir kreiptis į tos ar kitos srities rimtą pasiruosusį specialistą, kad jis, visapusiškai išstudijavęs tą leidinį, įvertintų tiek estetiniu tiek techniniu atžvilgiu. O vėliau jau gali leisti ir profanams (a la J. Balys muzikos srityje) "pafilosofuoti". Su mano "100 liaudies dainų" red. B. Gaidžiūnas pasielgė kaip tik priešingai: nieko nepainformavęs ir nepasirūpinęs įdėti nusimanančio specialisto recenzijos (juk galėjo kreiptis į p. Kučiūną ar p. Vl. Jakūbėną!) jis leido absoliutinai neišmanėliui J. Baliui kištis į muzikos sritį ir pigiu grubiu būdu suniekinėti tą leidinį nieko esminio nepasakius apie kompozitoriaus darbą. Tuom p. Gaidžiūnas tik nuvertina savo laikraštį ir bendrai spaudą. Bet gal kiek gerai, kad per žiopliską J. Balio išsišokimą "Dirvos" skaitytojai galop sužinojo, kad mano "100 liaudies dainų" jau išėjo iš spaudos. . . Oi, tos mūsų gazetės, gazetės!

Dėl dr. Balio recenzijos K. V. Banaitis pasisakė ir 1952.X.1. laiške:

Tautosakininkas J. Balys tik apsikvailino su savo rašpalais apie "100 liaudies dainų", o "Dirva" ir "Draugas", kaip spaudos organai, neabejotinai apsikvailino. "Dirvoje" kiek rimtesnio atsiliepimo, berods, iki šiol ir nebuvo išspausdinta.

Tos pačios datos laiške K. V. Banaitis skundžiasi ir dėl "100 liaudies dainų" leidinio platinimo:

Stambiausias mano leidėjas prel. P. Juras iki šiol beveik nėra pradėjęs platinti "100 liaudies dainų", niekur neskelbia ir į laiškus neatsako. Gavau laiškus iš Californijos, Chicagos ir net iš Bostono, kur klausinėja kokių būdu išgauti iš prel. Juro tas gaidas, nes jis į užsakymus nieko nepraneša ir neprisiunčia dainų. O kai leidinyje neplatintas, tai ir honoraro reikalai atsiduria daugiau įsivaizduojamų galimybių sferoje. Tokiu būdu kompozitoriui labai lengva pakliūti į finansinę krizę. Laiškų prel. Juras nemėgsta rašyti ir nėra kaip su juo išsiaiškinti. Visas leidinys yra nugabentas į Lawrence, Mass. ir aš pats neturiu galimybės jį platinti.

Šiame pačiame laiške kompozitorius aiškina ir savo kasdieninį gyvenimą ir vargus:

Aš jau kuris laikas gyvenu "lietuviškame" Williamsburge. Gavau šokių tokių laužą-brooklyniską "tunelį", kuriame vietos daug, bet šviesos bei tvarkos ir patogumo - gana maža. Gatvė yra gana trukšminga ir nežinau, kiek ilgai čia bus

galima išvėrti. Kainuoja visolabo \$21 mėnesiui, kas palyginus su mažu kambarėliu pas J. Karpavičių, nėra brangu, nes ten reikėjo už dešimt kartų mažesnę "ruimą" \$20

Tęsiama 12 psl.

Mirė Kun. B. Sugintas

Bal. 20 Chicagoje mirė kun. Benediktas Sugintas, 77 m. Į Ameriką atvyko 1949 metais. Nėgavęs darbo parapijoje, pasišventė šalpos veiklai. Jis parūpino dokumentus atvykti į Ameriką kelioms šimtams asmenų, organizavo būrelius mokykloms šelpti, surinko Vasario 16-sios gimnazijai Vokietijoje, salaziečių mokyklai Italijoje ir Punsko lietuvių gimnazijai Lenkijoje šimtus tūkstančių dolerių.

Tai, kaip ir Brooklyne miręs kun. Valiušaitis, buvo žmonių kunigas, nemėgiamas kitų dvasiškių, dvasinės vyriausybės stumdomas. Buvo Strazdelio tipo kunigas, jėgas pašventęs lietuvių interesams.

Kun. Kazimieras Kavaliauskas, mirė balandžio 22 Chicagoje. Palaidotas bal. 26 d.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN FUNERAL HOME

WILLIAM H. BEARD, SUPERVISOR

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

DISCOUNTS!

FRANRAY WINE AND LIQUOR STORE

L-1578
256 JAMAICA AVENUE
Between Van Sicken Ave. and Hendrix St.
BROOKLYN, N. Y. 11207

We Deliver
Tel: 235-9719

F. & R. MIRANDO

ĮVAIRIOMS ŠVENTĖMS
PAPUOŠALŲ GAUSITE

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N. Y.

— Gėlės įvairiom progom —

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius
atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454; vakare:
738-1946. Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

VIENYBĖ

Pranei Lapienei mirus

Tesinys iš 1 psl.

Kilnus buvo Pranės tikslai. Ji stengėsi pažinti kiekvieną lietuvį patirti kuo jam gali padėti, ypač kurybiniais idealistams. Ilgesys gėrio ir grožio visiems lietuviams Pranę vis stumė pirmyn. Bet svajonės aukštesniems tautai siekiamas įgyvendinti nelemta mirtis ją netikėtai ir per anksti iš gyvųjų išskyrė.

Pavasaris... Atbudo žemė, susprogo medžiai. Bet mūsų Pranė pilnai sužydėjusio pavasario jau nesulaukė. Beliko peržvelgti jos darbus, raštus, nuotraukas, laiškus, užrašus, lietuvių liaudies kurinių rinkinius. Iš mūsų pasitraukusios amžinai ilsėtis, Pranutę, mes nepamiršime. Dailį nebaigtų įsipareigojimų tautai mėginsime bent jungtinėmis jėgomis atlikti.

Į laidotuvių koplyčią Port Jefferson, L. I. velionės atsisveikinti atvyko šimtai lietuvių ir kitataučių. Į krematoriumą lydėjo 17 automobilių.

Koplyčioje ir krematorijume atsisveikinimui vadovauti vyras

Andrius Lapė ir dukra Nelė pakvietė šiuos žodžius rašantį. Atsisveikinimo žodį tarė Long Island Piliečių klubo pirmininkas Juozas Giedraitis. Krematorijume prie karsto buvo paskaityti Pranės Lapienės mėgiamiausi Jono Meko ir Salomėjos Neries eilėraščiai.

Prieš mirtį Pranė pareiškė pageidavimą, kad jos palaikai būtų nuvežti ir palaidoti jos tėvų žemėje, jos numylėtoje Lietuvoje.

Dideliais skausmais mūsų Pranė iškelia amžinybėn. Dideliame liūdesyje palyko vyrą Andrių ir dukrą Nelę. Long Island lietuvių kolonija neteko stambiaus visuomeninės veiklos ramsčio, ant kurio gulėjo sunki lietuviybės našta. Netekusi Pranės Lapienės didelį nuostolį pajuto ir New Yorko lietuvių kolonija. Ypatingą skausmą pajuto Vienybės šeima, o taip pat ir Amerikos Lietuva, kaip ir pati Lietuva, kurią Pranė taip mylėjo. Nors ji gimusi Massachusetts valstijoje, Naujoje Anglijoje, Pranė buvo tėvų žemės duktė ištikima Lietuvai, nežiū-

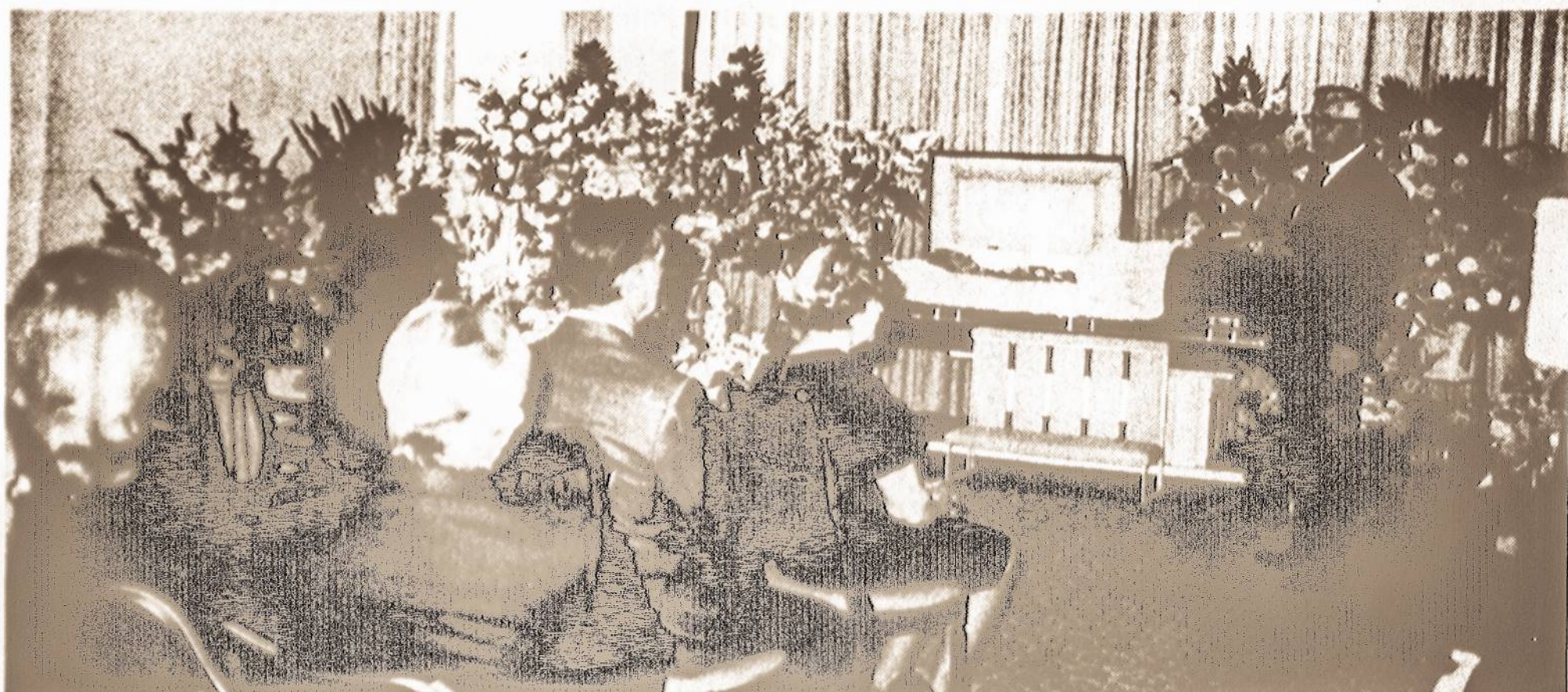

Krematorijume Nelė Lape dekoja už pareiktas užuojautas, gėlių vainikus, mylimą mamytę atsisveikinusiams ir palydėjusiems į krematoriją. Salomėjos Narkėliūnaitės nuotr.

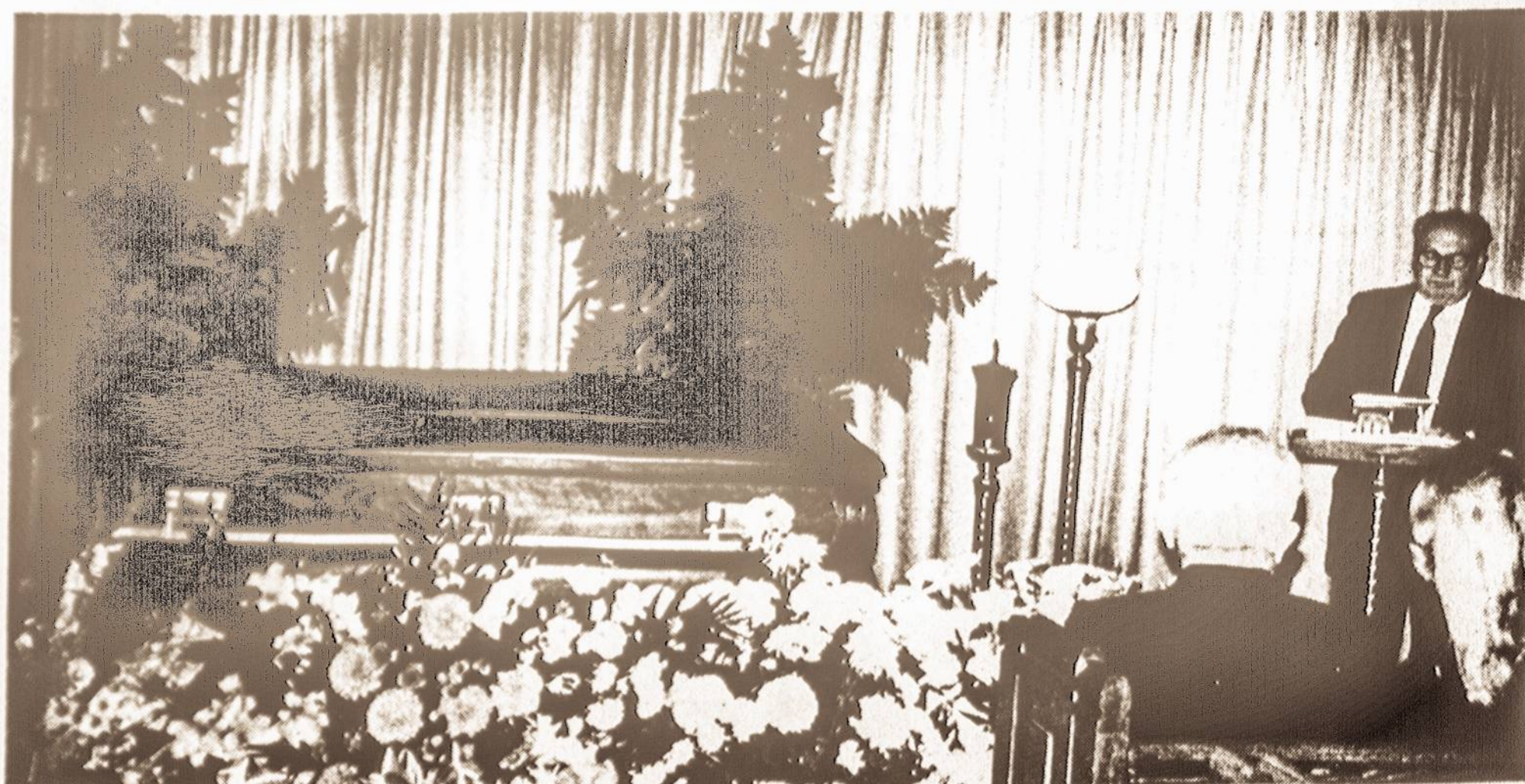
rint to, kad savo gimtinėj Dėdės Samo žemėj ji buvo aprūpinta visuogeriausiu, ką šios šalies dukra begalėjo turėti.

Pranė visą amžių savo rankoje laikė knygą, laikraštį ar lietuvių tautodailės meno kūrinių. Tomis mintimis ji iškeliaavo ir į amžinybę. JONAS VALAITIS

Ši Vienybės laida yra skiriama Pranės Lapienės atminčiai. Visų bendradarbių rašiniai netilpę šiame numeryje dėl vietos stokos bus patalpinti sekantioje Vienybės laidoje gegužės 12 d.

Juozas Giedraitis, Long Island Lietuvių Piliečių Klubo pirmininkas koplyčioje atsisveikina Pranę Lapienę.

Jonas Valaitis, Coram, Long Island krematorijume paskutinį kartą atsisveikina Pranę Lapienę ir skaito velionės mėgiamą poeziją.

Komp. K. V. Banaitis

Atkelta iš 11 psl.

per mėnesį mokėti ir be to dar visokių extra priskaitydavo. Savijauta geresnė, kai esi pats sau šeimnininkas. Bet naujoje vietoje besikuriant atsiranda vis nenumatytų išlaidų, o po vasaros "bedarbės" mano finansai mizerai.

K. V. BANAIČIO OPERĄ PASITINKANT

Balandžio 29 d. prasivers Chicago lietuvių saviveiklinės operos scena ir mes pamatysime K. V. Banaičio operą "Jūratę ir Kastytį", kuris yra vienas iš stambesniųjų išėivijoje sukurtų lietuvių muzikų kūrinių.

Kūrinys gimė sunkiose ir nedėkingose sąlygose, pačiam jo autoriui gyvenant dideliame varge ir nedatekliuje... Kuomet visokiems nereikšmingiems - politiniamsar tai "laisvinimo" reikalams buvo išleidžiami šimtai tūkstančių dolerių, šiam rimtam kultūriniam reikalui - operai rašyti tebuvo pasitenkinta privačiu pagrindu sudarytu fondu.

Tai yra dar vienas išėivijos kultūrinio gyvenimo vairuotojų moralinio nupuolimo pavyzdys. Jis turi jaudinti į politinę išėivijos balą dar neįklampusius tautiečius. Jis turėtų parodyti, jog reikia gerbti mūsų kūrėjus, kurie kuria išliekančios vertės darbus, galinčius lietuvius įrikiuoti kaip kultūringos tautos atstovus.

Tokiomis mintimis mes pasitinkame šį neeilinį Chicagos lietuvių operos pastatymą ir neeilinio išėivių muziko - K. V. Banaičio kūrinio pristatymą.

VIENYBĖ, 1972 m. balandžio 28 d.